

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Горкуненко П. П. Основи науково-педагогічних досліджень : навч.-метод. посіб. / П. П. Горкуненко. – Рівне : РДГУ, 2006. – 134 с.
2. Дем'юнюк Т. Діяльність тимчасового науково-дослідного колективу педагогів Рівненщини / Т. Дем'юнюк / Нова педагогічна думка : наук.-метод. журнал. – Рівне : РОППО, 2005. – №1. – С.7-13.
3. Кандибур Г. Р. Школа, яка змінить Світ / Г. Р. Кандибур. – Дніпропетровськ : Пороги, 2008. – 68 с.
4. Національна Концепція Державної цільової програми „Школа майбутнього” / Розпорядження Кабінету Міністрів України №160 від 13 квітня 2007 р. – 5 с.
5. Соціолого-педагогічний словник / [за ред. В. В. Радула]. – К. : Екс-Об, 2006. – С.142-143.
6. Семиченко В. Системно-структурне моделювання складних об'єктів у психолого-педагогічних дослідженнях / В. Семиченко // Післядипломна освіта в Україні. – 2003. – №3. – С. 26-30.
7. Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад / Збірник нормативних документів загальної середньої та дошкільної освіти. – К., 2002. – С.51-64.
8. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності / Збірник нормативних документів загальної середньої та дошкільної освіти. – К., 2002. – С.101-113.
9. Химинець В. В. Науково-дослідна робота в інститутах післядипломної педагогічної освіти / В. В. Химинець. – Ужгород : ЗППО, 2005. – 148 с.

Анотація

Т.Н.Гавлітина

Моделирование научно-исследовательской работы руководителя на пути к школе будущего

Обоснованы идеи для проекта новой школы, раскрыты задачи экспериментальных исследований по моделированию новой школы, выделены различные типы моделей общеобразовательных школ и особенности моделирования социально-педагогической системы и учебно-воспитательного процесса.

Ключевые слова: модернизация образования, школа будущего, экспериментальная работа руководителя, моделирование новой школы, виды моделей современной школы.

Summary

T.M.Gavlitina

The Modeling of Scientific Work of Manager on the Way to the School of Future

The ideas of the new school design project are grounded, the tasks of experimental researches on the design of new school are exposed, the different types of models of general schools and the features of design of the socially pedagogical system and educational process are selected.

Key words: education modernization, school of future, experimental work of the manager, new school modelling, the types of new school models.

Дата надходження статті:

„12” листопада 2008 р.

УДК 378.112

О.М.ГАЛУС,

*кандидат педагогічних наук, доцент
(м.Хмельницький)*

Моделювання структури педагогічного управління адаптацією майбутніх учителів у системі ступеневої освіти

У статті розглянуто питання моделювання структури педагогічного управління адаптацією студентів до навчання та нових умов життєдіяльності у ступеневому ВНЗ. Обґрунтовано теоретичну модель структури педагогічного управління цим процесом, визначено її основні аспекти: науково-концептуальний, змістовий, технологічний (організаційний і методико-практичний).

Ключові слова: педагогічне управління, процес моделювання, теоретична модель, ступенева освіта, адаптація особистості.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Явище адаптації особистості є складним, багатограним та інтегрованим процесом. Успішна адаптація майбутніх учителів до навчання та нових умов життєдіяльності у ВНЗ потребує створення організаційно-методичних умов для цілеспрямованого системного педагогічного керівництва з боку суб'єктів управління (адміністрація ВНЗ, деканати, викладачі, куратори). Ефективне проходження адаптаційних процесів у ступеневому ВНЗ можливе за умови їх успішного здійснення на усіх освітньо-кваліфікаційних рівнях (молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр), які є відносно завершеними циклами освітньо-кваліфікаційної підготовки фахівців. Обґрунтування та використання відповідної теоретичної моделі структури педагогічного управління адаптацією майбутніх учителів з адаптації постає своєрідним інструментом з досліджуваної проблеми.

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є розкриття проблем моделювання педагогічного управління адаптацією майбутніх учителів до навчання та нових умов життєдіяльності у ВНЗ.

Аналіз досліджень і публікацій та виклад основного матеріалу... Необхідно з'ясувати сутність понять „управління”, „педагогічне управління”, „адаптація особистості”. У науковій літературі досить широкоаспектно подано визначення поняття “управління” та опис його основних функцій (М.Х.Мескон, Ф.Хедоурі, М.Альберт [16], В.Г.Афанасьєв [3], П.Ф.Друкер [9], О.Г.Ковальов, Д.П.Кайдалов, Ф.Генов, Ф.У.Тейлор, Р.Х.Шакуров та ін.). У широкому філософському розумінні управління – це „елементарна функція організованих систем різної природи (біологічних, соціальних, технічних), яка забезпечує збереження їх певної структури, підтримку режиму діяльності, реалізацію програми, мети діяльності” [26, 704]. В.Г.Афанасьєв вважає, що “управління є сукупністю певних дій (операцій), які здійснюються людиною, суб'єктом управління щодо об'єкта з метою його перетворення та забезпечення його руху до заданої мети” [3, 58]. Свідомий і цілеспрямований характер управлінської діяльності можна назвати її важливим атрибутом. Управління розглядають як послідовне чергування і поєднання структурних елементів: „управління – це процес планування, організації, мотивації і контролю, необхідний для того, щоб сформулювати та досягти мети організації” [16, 38]. Управління освітніми закладами висвітлювалося у працях вчених з різноманітних питань, зокрема, сучасних досліджень проблем управління соціально-педагогічними системами (С.С.Березняк, В.І.Бондар [6], Л.І.Даниленко [7], Г.В.Сльникова [11], Л.М.Калініна, Л.М.Карамушка, О.М.Коберник, В.І.Маслов [15], О.Т.Шпак, В.С.Лазарев, В.С.Маслов, В.В.Олійник [18], В.В.Третяченко, Ф.І.Хміль, Є.М.Хриков [25], Г.В.Федоров та ін.); теорії і методики моделювання управлінської діяльності (В.С.Пікельна [22], О.Г.Хомерики); кваліметричного підходу до визначення ефективності управління навчальними закладами (О.Л.Ануфрієва, Г.А.Дмитренко [8], Г.В.Сльникова [11]), удосконалення післядипломної педагогічної освіти (Н.М.Бібік, С.В.Крисюк, І.П.Жерносек, Т.М.Сорочан, Н.Л.Коломінський [13], Н.Г.Протасова та ін.).

Процес адаптації особистості має міждисциплінарне значення, а тому досліджувався ученими у біології (П.К.Анохін, М.О.Бернштейн, І.М.Сеченов, І.П.Павлов, Г.Сельє, З.Фрейд, Е.Майер, І.Д.Карцев, Ф.З.Меерсон), філософії (В.Г.Кремень, В.С.Лукай, Г.І.Царегородцев), соціології (Д.О.Андреева [2], М.П.Лукашевич, Т.Г.Дичев, В.В.Москаленко, М.І.Пірен, М.А.Шабанова та ін.), психології (Ю.А.Александровський [1], Б.Г.Асмолов, Г.О.Балл, Л.С.Виготський, А.В.Петровський [21], В.А.Семиченко [24], П.О.Просецький [23]), педагогіці (М.І.Дьяченко [10], І.А.Зязюн, Л.О.Кандибович [10], О.Г.Мороз [17], А.І.Новодворскіс, Н.Г.Ничкало та ін.). Теоретичний аналіз в цілому процесу адаптації особистості представлено у працях ряду учених Б.Г.Ананьєва, Д.О.Андреевої [2], В.Г.Асеева, Г.О.Балла, В.А.Семиченко [24], А.В.Петровського [21] та ін.

Ми розглядаємо *адаптацію* як активний усвідомлений процес пристосування особистості до змінних умов життєдіяльності, набуття і вироблення нею адаптивних механізмів, здатних встановлювати на певних етапах відносну рівновагу із соціумом. Метою процесу адаптації є адаптована до соціуму особистість, яка не лише реагує на зовнішні зміни, а бере активну участь у виробленні адаптивних механізмів. Набуття особистістю певного досвіду пристосування до змінних умов соціуму слугує для неї у майбутньому підґрунтям для подолання нових перешкод.

Під *педагогічним управлінням процесом адаптації* майбутніх учителів у системі ступеневої освіти розуміємо сукупність цілеспрямованих дій суб'єктів педагогічного управління з метою розвитку адаптивних здібностей студента, сприяння його адаптації до навчання та нових умов життєдіяльності на І-ІV ОКР, які є підґрунтям його успішного професійного становлення у ВНЗ, професійної й особистісної самореалізації. Важливою складовою реформування вищої школи є введення чотирьох освітньо-кваліфікаційних рівнів, які являють собою відносно завершені цикли освітньої та кваліфікаційної підготовки фахівця. Завданням суб'єктів педагогічного управління є забезпечення успішного проходження адаптації майбутніх учителів на усіх освітньо-кваліфікаційних рівнях.

Проте питання моделювання структури педагогічного управління адаптацією майбутніх учителів в умовах ступеневого ВНЗ розкрито недостатньо. Педагогічне управління процесом адаптації студентів у зазначеній системі носить певний системний характер, включаючи у себе ряд важливих взаємопов'язаних етапів, характерних для процесу управління в цілому, так і педагогічного управління будь-яким процесом окремої особистості у ВНЗ зокрема. Тому нами використано науковий метод дослідження – *моделювання*. Моделювання дозволяє різко скоротити витрати праці і часу на дослідження, допомагає систематизувати знання про явище, процес, що вивчається, підказує шляхи до більш цілісного опису, накреслює найбільш повні зв'язки між етапами, відкриває можливості для створення більш цілісних класифікацій. Моделювання робить дослідження наочнішим і глибшим за своєю сутністю. Моделювання може бути наочно-образним, описовим, логіко-символічним. Моделювання педагогічних об'єктів як науковий метод дослідження об'єктів пізнання на їх моделях широко представлено у педагогічній науці в працях Ю.К.Бабанського [4], І.Я.Лернера [14], В.В.Кравецького [12], Ю.О.Овакімяна, М.М.Ржецького [20], І.О.Рейнгарда [19], В.С.Пікельної [22], В.І.Маслова [15],

В.П.Беспалька [5] та ін. Результатом моделювання є створення моделі. М.М.Ржецький вказував, що "...без побудови теоретичного дидактичного об'єкту не може бути дослідження. ...Теоретичне дослідження має два етапи: побудова теоретичної моделі та її вивчення" [20, 31].

У запропонованій моделі структури педагогічного управління процесом адаптації особистості в системі ступеневої освіти (рис. 1) представлено такі складові: мета, науково-концептуальний, змістовий, технологічний (організаційний і методико-практичний) аспекти досліджуваної проблеми і результат. *Метою* визначено цілеспрямований ефективний управлінський вплив на процес адаптації студентів в системі ступеневої педагогічної освіти.

Науково-концептуальний аспект теоретичної моделі представляє наукові засади педагогічного управління процесом адаптації студентів (концепції; підходи; закони, закономірності; принципи: методологічні, педагогічні, організаційні; етапи: планування, прогнозування, організація, контроль і корекція, впровадження результатів педагогічного управління).

Змістовий аспект теоретичної моделі характеризує процес адаптації як системне явище і функцію професійного розвитку особистості (компоненти адаптації: енергетичний, середовищний, діяльнісний, соціальний, професійний, індивідуально-особистісний; освітньо-кваліфікаційні рівні підготовки фахівців: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр; етапи процесу адаптації: підготовчий, основний і підсумковий, які характеризуються емоційним, когнітивним і мотиваційно-вольовим компонентами; рівні процесу адаптації: високий, середній, низький).

Технологічний (організаційний і методико-практичний) аспект теоретичної моделі розкриває: діяльність Регіональної лабораторії соціально-педагогічних проблем адаптації студентів до навчання в умовах ВНЗ як науково-методичного центра; програму дослідно-експериментальної роботи з аналізу проблем адаптації студентів; організаційно-методичну модель системи роботи ВНЗ із адаптації майбутніх фахівців на I-IV ОКР; роботу зі студентами (спецкурс); роботу з викладачами і кураторами (семінар); роботу з батьками студентів; модель адаптованої особистості майбутнього фахівця.

Результатом досліджуваної проблеми у моделі є професійно адаптована особистість майбутнього фахівця. Головними учасниками педагогічного управління адаптацією виступають суб'єкти (адміністрація ВНЗ, деканати, викладачі і куратори) та об'єкти управління (студенти). Від їх активної взаємодії залежить ефективність процесу адаптації.

З метою оперативного педагогічного управління процесом адаптації майбутніх педагогів на базі Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії у 2001 році створено *Регіональну лабораторію соціально-педагогічних проблем адаптації студентів до навчання в умовах ВНЗ Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти АПН України (нині Університет менеджменту освіти)*.

Провідними *принципами* роботи лабораторії є: а) актуальність – з'ясування найбільш актуальних проблем адаптації для кожної особи; б) науковість – аналіз теоретичних питань дослідження та розроблення методичної бази психолого-педагогічної діагностики процесу адаптації на наукових засадах; в) випереджаючий характер, прогностичність – можливість передбачити деструктивні тенденції, здійснювати своєчасний профілактичний вплив; г) неперервність – лонгitudний характер досліджень (моніторинг), психолого-педагогічне супроводження людини протягом перебування у відповідній системі; д) наступність і послідовність – простеження змін, що відбуваються на різних етапах, виявлення загальних тенденцій розвитку; е) доцільність – надання допомоги саме в найбільш актуальних проблемах; є) оперативність – своєчасне виявлення відхилень від оптимуму та надання адресної допомоги.

В основу діяльності лабораторії закладено концептуальну теоретичну субмодель процесу адаптації студентів в умовах ступеневого навчання як багатокomпонентного системного явища, на основі якої можна вести оперативну діагностику і корекцію негативних тенденцій, що виникають на окремих структурно-функціональних рівнях. Відповідно до цієї моделі була розроблена експериментальна програма з апробацією визначених для дослідження методик та методів.

Основними *завданнями* лабораторії визначено: а) аналіз традиційних поглядів на процес адаптації; б) розробку структури процесу адаптації, визначення методичної бази психолого-педагогічної діагностики; в) з'ясування змін, що відбуваються зі студентами на різних рівнях їх стосунків із ВНЗ, розглядаючи не лише безпосередні трансформації, а й складні міжкомпонентні (структурні) зрушення; в) дослідження реальних структурних змін в адаптаційних процесах, що відбуваються на рівні індивідуальних та колективних суб'єктів навчання; г) організацію та здійснення управлінських впливів щодо надання адресної допомоги в адаптаційних процесах індивідуальним і колективним суб'єктам навчання; д) створення пролонгованої системи супроводження адаптаційних процесів, що сприятиме попередженню негативних тенденцій особистісного і професійного розвитку, підвищенню адаптаційних резервів особистості, постійному удосконаленню навчально-виховного процесу.

Рис. 1. Теоретична модель структури педагогічного управління процесом адаптації студентів в системі ступеневої освіти

Своєчасна діагностика, комплексний моніторинг змін, що відбуваються на структурному та функціональному рівнях, дають можливість окреслити і розв'язати основні проблеми включення студента в адаптаційні процеси.

Лабораторія виконує дослідницьку, корекційну і пропагандистську функції. Найголовнішою функцією лабораторії є дослідницька. У лабораторії проводяться дослідження з метою оперативного

врахування нових вимог до підготовки фахівців вищої кваліфікації, удосконалення процесу педагогічного управління навчально-виховним процесом, пошуку нових шляхів і засобів управління, які забезпечують розвиток самостійності та активності студентських груп та здатності їх до самоуправління, відстеження перебігу адаптаційних процесів на певних ОКР. Для цього створено ряд програм, підібрано методики дослідження цих процесів. За допомогою комплексу психодіагностичних методик отримується вихідна і поточна інформація про особливості та інтелектуальну діяльність кожного студента у студентських групах і їх динаміку, міжособистісні стосунки. Інформацію передають користувачам: а) адміністрації ВНЗ, керівництву факультетів і кафедр, викладачам і кураторам для управління; б) студентам для самовиховання і самоуправління діяльністю і станом. Дослідження для отримання даних про міжособистісні стосунки в різних групах проводиться за завданням ректорату, заявками кураторів, деканів факультетів. Ці дані використовуються ними для удосконалення навчально-виховної роботи.

Корекційна функція пов'язана з використанням результатів психологічних досліджень на замовлення ректорату, навчальної частини, деканатів, кураторів академічних груп, студентського самоврядування. Кількість звернень за допомогою у лабораторію визначена критерієм її дієвості, наявності і необхідності. Лабораторія покликана здійснювати вплив на удосконалення педагогічного управління адаптивними процесами у ВНЗ безпосереднім і опосередкованим шляхами. Переважає опосередкований шлях, коли результати досліджень передаються особам, які здійснюють педагогічне управління процесом адаптації. Особлива увага звертається на посилення психологічних засад удосконалення процесу підготовки фахівців. Сюди відносяться семінари з психологічних проблем педагогічного управління для керівного складу ВНЗ, спецкурси для викладачів і студентів з психології спілкування, рольові ігри, заняття з культури розумової праці і психології творчої діяльності, психорегулюючого тренування. У кінцевому результаті заходи інтегруються у своєрідний синтетичний курс самоуправління процесом адаптації, який включає психологічні аспекти спілкування, поведінки, культури розумової праці.

Важливою є *пропагандистська* функція лабораторії. По-перше, шляхом пропаганди психологічних знань формується потреба та інтерес служб академії до проведення досліджень прикладного характеру. По-друге, від якості пропаганди психологічних знань залежить впровадження результатів дослідження у практику. Важливо, щоб отримані дані були зрозумілими керівництву ВНЗ, викладачам, студентам. Форми пропаганди психологічних знань у ВНЗ досить різноманітні: курси підвищення психолого-педагогічних знань (у процесі стажування викладачів); науково-практичні конференції; постійно діючі семінари кураторів груп (створення в академії інституту кураторства); методичні листи з контролю знань та інтелектуальних умінь, культури розумової праці; заняття з викладачами кафедр для ознайомлення їх з методами і результатами роботи лабораторії, новітніми засобами навчання і контролю; лекції і бесіди зі студентами; бесіди за результатами психодіагностичного обстеження у навчальних групах; індивідуальні та групові консультації для викладачів, студентів і батьків; спецкурси з психології педагогічного менеджменту, спілкування, культури розумової праці, психорегулюючого тренування тощо.

У лабораторії створено *програму експериментальної роботи* з аналізу проблем адаптації студентів в умовах ступеневої педагогічної освіти. Ідея системного підходу до розв'язання проблем адаптації студентів, закладена у діяльності лабораторії, була надалі розвинута у дисертаційному дослідженні Л.В.Зданевич.

Організаційно програма експериментальної роботи передбачає проведення регулярних та періодичних психолого-педагогічних зрізів процесу адаптації: а) 1 курс – тричі на рік: початок, середина (кінець першого семестру) та кінець навчального року; б) 2, 3, 4, 5, 6 курси, магістратура – двічі на рік: початок і кінець навчального року.

Основними *етапами* реалізації даної програми визначено:

Перший етап – *теоретико-концептуальний*. Завдання: а) розробка концептуальних ідей дослідження; б) розробка загальнотеоретичних положень професійної підготовки фахівців у ВНЗ; в) аналіз особливостей педагогічного управління сучасними процесами у ВНЗ.

Другий етап – *діагностико-аналітичний*. Завдання: а) створення теоретичної моделі структури педагогічного управління процесом адаптації студентів в системі ступеневої освіти; б) створення та перевірка теоретичної субмоделі адаптації особистості студента в системі ступеневої педагогічної освіти, методики дослідження; в) розробка комплексної програми дослідження; г) визначення окремих напрямів дослідження; д) організація і проведення комплексного моніторингу ступеня адаптованості студентів до нових умов навчання та життєдіяльності; е) виявлення тенденцій перебігу адаптаційних процесів, що відбуваються в системах навчання та діяльності;

Третій етап – *пошуковий*. Завдання: а) ознайомлення науково-педагогічних працівників з результатами дослідження; б) розширення знань науково-педагогічних працівників про процес адаптації, окремі рівні, доказ актуальності психолого-педагогічної роботи на відповідних рівнях; в)

запровадження та засвоєння викладачами прийомів оптимізації навчання, міжособистісної взаємодії, виховання та професійного розвитку з метою покращення адаптаційних тенденцій.

Четвертий етап – *розвивально-формувальний*. Завдання: а) формування цілісної організаційно-педагогічної системи (науково-методична та навчально-виховна робота) ВНЗ з підвищення ефективності адаптації студентів; б) включення відповідних напрямів роботи як нормативних у виховну систему ВНЗ.

П'ятий етап – *узагальнюючий*. Завдання: а) статистично-кількісний аналіз результатів досліджень; б) порівняння традиційної та експериментальної систем роботи; в) визначення нових, перспективних напрямів роботи; г) підведення підсумків роботи з реалізації програми дослідно-експериментальної роботи.

Перспективними напрямами досліджень у рамках даної програми є:

1. Виявлення особливостей адаптаційних процесів, що відбуваються у навчанні студентів, як на рівні окремих компонентів, так і на рівні структурних зв'язків. Встановлення тенденцій структурних трансформацій залежно від: а) успішності навчання; б) індивідуально-типологічних особливостей студентів; в) року навчання (ОКР); г) соціально-демографічних чинників; д) професійної спрямованості; е) ціннісних орієнтацій тощо.

2. Виявлення впливів на процес адаптації, що надають особливості навчально-виховному процесу: а) навчальне навантаження; б) склад викладачів; в) профіль підготовки; г) методична база навчання; г) рівні навчання.

3. Узагальнення отриманих за окремими напрямами результатів: а) теоретичне – поглиблення знань про адаптаційні процеси, розвиток особистості в процесі навчання та професійної підготовки; б) методичне – використання нових засобів побудови моделей та діагностування складних інтеграційних явищ; в) технологічне – апробація технологій оптимізації процесів навчання, особистісного і професійного розвитку.

4. Посилення ролі студентського самоврядування в управлінні процесом адаптації особистості в системі ступеневої педагогічної освіти.

Висновки...

1. Успішна адаптація майбутніх учителів до навчання та нових умов життєдіяльності у ВНЗ потребує створення організаційно-методичних умов для цілеспрямованого системного педагогічного керівництва з боку суб'єктів управління (адміністрація ВНЗ, деканати, викладачі, куратори).

2. Ефективне проходження адаптаційних процесів у ступеневому ВНЗ можливе за умови їх успішного здійснення на усіх освітньо-кваліфікаційних рівнях (молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр), які є відносно завершеними циклами освітньо-кваліфікаційної підготовки фахівців.

3. Обґрунтування та використання відповідної теоретичної моделі структури педагогічного управління адаптацією майбутніх учителів з адаптації постає своєрідним інструментом з досліджуваної проблеми.

4. Визначення та актуалізація основних аспектів теоретичної моделі структури педагогічного управління адаптацією майбутніх учителів (науково-концептуального, змістового і технологічного) сприяє науковому, системному розв'язанню досліджуваної проблеми.

5. Позитивні результати процесу адаптації особистості досягнуто завдяки функціонуванню науково-методичного центра – Регіональної лабораторії соціально-педагогічних проблем адаптації студентів до навчання в умовах ВНЗ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Александровский Ю. А. Пограничные психические расстройства / Юрий Анатольевич Александровский. – М. : Медицина, 1993. – 237 с.
2. Андреева Д. А. О понятии адаптации. Исследование адаптации студентов к условиям учебы в вузе / Д. А. Андреева // Человек и общество. Проблемы интеллектуального и культурного развития студенчества. – Л. : ЛГУ, 1973. – Вып. 13. – С. 62-69.
3. Афанасьев В. Г. Человек в управлении обществом / Виктор Григорьевич Афанасьев. – М. : Политиздат, 1977. – 382 с.
4. Бабанский Ю. К. Проблемы повышения эффективности педагогических исследований / Юрий Константинович Бабанский. – М.: Педагогика, 1982. – 192 с.
5. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / Владимир Павлович Беспалько. – М.: Педагогика, 1989. – 191 с.
6. Бондар В. І. Теорія і технологія управління процесом навчання в школі / Володимир Іванович Бондар. – К. : Школяр, 2000. – 191 с.
7. Даниленко Л. І. Теоретико-методичні засади управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Даниленко Лідія Іванівна. – К., 2005. – 478 с.
8. Дмитренко Г. А. Стратегічний менеджмент: цільове управління освітою на основі кваліметричного підходу : навч. посіб. / Геннадій Анатолійович Дмитренко. – К. : ІЗМН, 1996. – 140 с.
9. Друкер П. Ф. Практика менеджмента / Питер Ф. Друкер. – М. : Вільямс, 2001. – 398 с.
10. Дьяченко М. И. Психология высшей школы : учеб. пособ. / Михаил Иванович Дьяченко, Лев Александрович Кандыбович. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – Минск : Университетское, 1993. – 368 с.

11. Єльнікова Г. В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні : монографія / Галина Василівна Єльнікова. – К.: ДАККО, 1999. – 303 с.
12. Краевский В. В. Методология педагогики: Пособие для педагогов-исследователей / Владимир Викторович Краевский. – Чебоксары: Изд-во Чувашск. ун-та, 2001. – 243 с.
13. Колімінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект) : монографія / Наум Львович Колімінський. – К. : МАУП, 2000. – 286 с.
14. Лернер И. Я. Теория современного процесса обучения, ее значение для практики // Советская педагогика. – 1989. – № 11. – С. 9-13.
15. Маслов В. И. Теория и методика организации непрерывного повышения квалификации руководителей школ : учеб. пособ. / Валентин Иванович Маслов. – К. : МНО УССР, 1990. – 258 с.
16. Мескон М. Основы менеджмента. Персонал / Майкл Мескон, Майкл Альберт, Франклин Хедоури ; [пер. с англ.]. – М. : Дело, 1992. – 702 с.
17. Мороз А. Г. Профессиональная адаптация выпускника педагогического вуза : автореф. дис. на соискание науч. степени д-ра наук : 13.00.01 / Мороз Алексей Григорьевич. – К., 1983. – 50 с.
18. Олійник В. В. Теоретико-методологічні засади управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників профтехосвіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.01 „Загальна педагогіка та історія педагогіки” / Олійник Віктор Васильович. – К., 2004. – 46 с.
19. Рейнгард И. А., Ткачук В. И. Основы педагогики высшей школы / Игорь Александрович Рейнгард, Василий Иванович Ткачук. – Днепропетровск: ДГУ, 1980. – 96 с.
20. Ржецкий Н. Н. Методы теоретических исследований в дидактике // Советская педагогика. – 1989. – № 10. – С. 31-36.
21. Петровский А. В. Индивид и его потребность быть личностью / А. В. Петровский, В. А. Петровский // Вопросы философии. – 1982. – № 3. – С. 44-54.
22. Пикельная В. С. Теория и методика моделирования управленческой деятельности (школоведческий аспект) : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Пикельная Валерия Семеновна. – Кривой Рог, 1993. – 432 с.
23. Просецкий П. А. Социальное взаимодействие в системе „преподаватель – студент” в период адаптации первокурсников к условиям высшей школы / П. А. Просецкий // Формирование личности учителя в системе учебно-воспитательного процесса в педагогическом институте. – М.: МГПИ, 1980. – С. 83-84.
24. Семиченко В. А. Психічні стани / Валентина Анатоліївна Семиченко. – К. : „Магістр-S”, 1998. – 208 с. Рос. мовою.
25. Хриков С. М. Управління навчальним закладом : навч. посіб. / Євген Миколайович Хриков. – К. : Знання, 2006. – 365 с. – Бібліогр.: в кінці розд.
26. Философский энциклопедический словарь. – М. : Сов. энциклопедия, 1983. – 840 с.

Анотація

А.М.Галус

Моделирование структуры педагогического управления адаптацией будущих учителей в системе многоуровневого образования

В статье рассмотрены вопросы моделирования структуры педагогического управления адаптацией студентов к учебе и новым условиям жизнедеятельности в многоуровневом вузе. Обосновано теоретическую модель структуры педагогического управления этим процессом, определены ее основные аспекты: научно-концептуальный, содержательный, технологический (организационный, методико-практический).

Ключевые слова: педагогическое управление, процесс моделирования, теоретическая модель, многоуровневое образование, адаптация личности.

Summary

О.М. Halus

Modelling of the Structure of Pedagogical Management of the Future Teachers' Adaptation in the System of Multilevel Education

The questions of modelling of the structure of pedagogical management of the students' adaptation to the study and to the new conditions of ability to live in the multilevel higher educational institution are examined in the article. The theoretical model of the structure of pedagogical management of this process, is grounded, its basic aspects: scientifically-conceptual, contextual, technological (organizational, methodic-practical) are defined.

Key words: pedagogical management, modelling process, theoretical model, multilevel formation, adaptation of the personality.

Дата надходження статті:

„14” січня 2009 р.